9e JAARGe. № 155.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℘ jaar ƒ 24.– ℘ halfjr ƒ 12.– ℘ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

VRIJDAG 5 JULIJ 1861.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

VERTREK DER LANDMAIL
Gedurende 1861.
In de maand Julij den 9den en 26sten.

Wordt bekend gemaakt dat op Zaturdag den 27sten Julij a. s. ten residentie burele
EENE UITBESTEDING
zal worden gehouden voor den **overvoer** van
207 stuks HOUTWERKEN
van *Boenga* naar *Passoeroean*.
De voorwaarden liggen ter inzage op gemeld kantoor.

SOERABAYA, 4 *Julij* 1861.
Namens den Resident:
De Secretaris,
(1041) **Ch. TROMP.**

VEILING VAN DOORGEKAPT KOPERGELD.
De Resident van *Soerabaija* maakt bekend, dat **op Woensdag den 14den Augustus 1861** bij 's lands pakhuizen te Soerabaija in het openbaar zullen worden opgeveild 400,000 Amsterdamsche ponden DOORGEKAPT KOPERGELD, waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.
De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de Javasche Courant van den 22 dezer no. 50.

SOERABAYA, 29 *Junij* 1861.
De Resident voornoemd,
Namens denzelve
De Assistent Resident voor de Comptabiliteit,
(1014) **W. HAPPÉ.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Zaturdag den 6den Julij 1861.
Bij de heeren *Hill Broekman & Co* aan de Kalimaas, van 170 paarden van Soembawa.

Op Maandag den 8sten Julij 1861.
Te Ketabang van 2000 stuks Balken en Dolken van de heeren *B. J. van Eck & Co.*

Op Dingsdag den 9den Julij 1861.
Bij den heer *D. D. van Boeckholtz*, in de chineesche kamp van diverse goederen.

Op Woensdag den 10den Julij 1861.
Bij den heer *Deeleman*, in de stad van diverse goederen van den heer *D. Maurits Martens.*

Op Donderdag den 11den Julij 1861.
Bij den heer *Kok*, te Kembang Djepoen van diverse goederen.

Op Vrijdag den 12den Julij 1861.
Bij den heer *Mr. van Goens*, te Gatotan van meubelaire goederen. (1034)

HUWELIJKEN.
Getrouwd:
G. W. HOLL
MET
J. C. MAURITS,
wed. FUIJT.
29 *Junij* 1861. (1031)

VENDUTIE
Op Zaturdag den 6den Julij 1861.
in de pakhuizen van de ondergeteekenden

aan de *Kaliemaas* van
170 PAARDEN,
Pas aangebragt van *Soembawa.*
(1006) **HILL BROEKMAN & CO.**

HOUT-VENDUTIE
TE KETABANG.
De voor de maand Mei geannonceerde
HOUT-VENDUTIE.
TE
KETABANG,
zal alsnu plaats hebben:
Maandag den 8sten Julij a. s.
zullende ruim **2000 BALKEN en DOLKEN**, ten verkoop gebragt worden.
(907) B. J. VAN ECK & CO.

Op de VENDUTIE
TE
KETABANG,
van den 8sten Julij,
zal nog worden verkocht voor rekening van belanghebbenden:
Eene partij BRANDHOUT en KROMHOUTEN.
(908) B. J. VAN ECK & CO.

Op VENDUTIE
van Woensdag 10den Julij,
zal worden verkocht:
Een partij YELLOW METAL afkomstig van het Nederl. schip **Stad Assen**, kapt. HAVERBULT.
(1033)

Op de VENDUTIE
van Woensdag 10den Julij
zal worden verkocht:
Eene groote partij
SCHAALPLANKEN.
(1042) A. H. DEELEMAN.

EXECUTORIALE VERKOOP.
Op Zaturdag den 13 Julij e. k.
zal door tusschenkomst van het vendu-kantoor
te Sidho-ardjo,
bij wege van executie, publiek verkocht worden, voor het huis van den ondergeteekende te *Sidho-ardjo:* Eenige LOSSE GOEDEREN en een ONVOLTOOID STEENEN HUIS staande op Gouvernements grond en gelegen in de kampong *Bandaran* te *Sidho-ardjo*, toebehoorende aan den Chinees OEI MALIAUW, en zulks ten verzoeke van Mr. M. VAN DEN HEUVELL, agerende voor en namens de te *Soerabaija* canterende firma HO BANSING & Co.
De buitengewoon deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaija.
(1001) **GAILLARD.**

VENDUTIE wegens VERTREK.
Op Maandag den 15den Julij,
DOOR
A. H. DEELEMAN,
te **Perning,**
ten huize van den Heer
G. VAN DAVELAAR CNOPIUS.
Van eenen netten en wel onderhoudenen INBOEDEL
bestaande in:

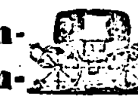

Ledikanten, kasten, banken, stoelen, tafels, lampen, glas- en serviceswerk,
VOORTS:
Wagens, paarden, tuigen.
Alsmede een bij uitstek schoon **rijpaard**, hoog 4 voet. (1009)

PAARDEN-VENDUTIE
TE BEZOEKIE.

Op nader te bepalen dagen
voor rekening van de Heeren
DRYSDALE & CO.
te Koepang

EEN JAAR TE ROME EN IN ZIJNE OMSTREKEN.

ALBUM VAN JEAN BAPTISTE THOMAS.

— Het toeval deed ons eenigen tijd geleden op de tafel van eenen vriend een prachtig album ontdekken gevuld met in waterverf gekleurde schetsen, allen voorstellende gezigten uit Rome en omstreken, lagchende of sombere tafereelen, boerendansen en laatste togten van ter dood veroordeelden, godsdienstplegtigheden, processien, roovers, begrafenisplegtigheden, de feesten van het Vatikaan en van de Frastévère. Deze prachtige en tevens krachtige schetsen waren in 1823 door een lid van de Fransche akademie, Jean Baptiste Thomas, vervaardigd en bestemd voor het zoo bekende werk: *Een jaar in Rome en in zijne omstreken.*

Dit album deed voor mijne oogen de zoo afwisselende episoden uit het Romeinsche leven voorbijgaan. Die schilderingen behouden altijd iets opmerkenswaardigs, iets wat men vroeger nog niet had ontwaard. Het eenvoudigste wat er te Rome gebeuren kan geschiedt daar niet zooals in Parijs, of zelfs als in Venetie, in Florence of in Napels. Men zal het bijvoorbeeld alleen in Rome zien, dat een jong meisje op vijftien passen van haren biechtvader nederknielt om vergiffenis harer zonden te erlangen en daarna nog veertig dagen aflaat te verdienen. De godsvrucht, de haat en de liefde nemen in Rome onbekende vormen aan waarover men verbaasd staat. Ook het bijgeloovigste kan men de bevolking van Rome opdringen. Men kan geen voet verzetten of men ziet een kruis dat spreekt, een madonna-beeld hetwelk het hoofd beweegt of zich vergramd toont, een engel die litanien zingt; deze soorten van mirakelen duren echter niet altijd en daarom heeft men ook zorg om er nieuwe voor in de plaats te stellen, wanneer zij te veel beginnen te verouderen en de vrouwen loopen met evenveel drift naar het nieuwe als vroeger naar het oude. De zegening te Rome is eene plegtigheid welke bij alles te pas komt. Van daag zegent men de paarden en de muilezels: voor eene kleine poort bij de kerk van den heiligen Antonius staat een priester die in naam van den genoemden heilige de dieren, hunne tuigen en hunne voermiddelen met wijwater besprengelt, de geloovigen kussen onderwijl eene reliquie van den heilige en geven eene kleine offerande; morgen worden de troepen en de wapenen gezegend; een ander maal worden de winkels gezegend; op Paaschdag eindelijk begeeft zich de Paus, na het einde der hoogmis, gezeten in zijne stoel, welke door in roode kleederdragt uitgedoschte bedienden wordt gedragen, omringd door zijne kardinalen en edelen naar de loge der benedictie. De massa volk toegestroomd uit al de Romeinsche staten en zelfs uit alle oorden der wereld liggen op het St. Pietersplein nedergeknield en vormen daar de meest verschillende en pittoreske groepen. In de bontste schakeringen ziet men daar abbe's, pelgrims, militairen, in schapenvellen gekleede boeren, monniken, Engelschen, hermieten, boerinnen in de schitterendste kleederen uitgedoscht, mannen uit het volk die zich ernstig in hunne mantels hebben gewikkeld, straatloopers, bedelaars...... De Paus verschijnt, hij staat op, breid de handen uit over de nedergeknielde menigte en onmiddellijk kondigen de artillerie van het kasteel Sint-Angelo, het geluid der klokken en het geschetter der trompetten de stad en de wereld aan, dat hen de drie dubbele zegening, *urbi et orbi*, gegeven is.

Na afloop der paaschfeesten worden de eerste togtjes naar buiten gemaakt, de lentewandelingen nemen dan een aanvang. De inwoners van Rome kan men alsdan ontmoeten op de wegen naar Albano of Tivoli en op den weg van Frascati, welke laatste sedert in eenen spoorweg is herschapen. Daar ziet men echte Italiaansche of liever Romeinsche tooneelen. Het vermaak, de liefde, de tot uitersten hellende godsdienstzin dit alles mengt zich in deze uitgelaten vrolijke uitspanningen, en het publieke rijtuig, hetwelk onder den naam van *Caratella* de wandelaars vervoert, bevat verliefden, gekken, abbe's, jaloersche mannen en vrouwen, vurige minnaars en van godsdienstijver blakende devoten. De laatsten dragen op den hoed het afbeeldsel van eene madonna versierd met linten, bloemen en koralen. De eene *maagd* wordt om de tien jaren, de andere na verloop van honderd jaren aan het volk vertoond.

DOOR

J. N. BERLAUWT

VAN

120 stuks bijzonder mooije en groote paarden

aangebragt van 't Eiland Sawoe, meestal over de 4 Rhijnl: voeten, ook zeer geschikt voor de kavallerie en Artillerie, deze paarden bestemd voor Samarang en Cheribon, moeten wegens zware lekaadje van het schip, te Bezoekie verkocht worden. (1038)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP KONINGIN DER NEDERLANDEN,

kapitein **Lewis.**

Vertrekt naar SAMARANG en BATAVIA, **op Zondag den 7den Julij.**

Adres bij

(1012) **W. CORES DE VRIES.**

VERTREKDAGEN DER STOOMBOOT OENARANG,

Gezagvoerder **S. van Hulstijn**,

gedurende de maand Julij zijn bepaald:

Van BATAVIA	naar SAMARANG	den 3den en 19den
„ SAMARANG	„ SOERABAYA	„ 6den	„ 22ste
„ SOERABAYA	„ SAMARANG	„ 10den	„ 26	„
„ SAMARANG	„ BATAVIA	„ 12den	„ 28	„

De Agenten,

(986) **ADAM & CO.**

Gedurende de maand Julij,

is het vertrek der stoomschepen langs de Noordkust van JAVA bepaald:

Van Soerabaya	naar Samarang	den	7e. 15e. 22st. & 29st.
„ Samarang	„ Batavia	„	9e. 17e. 24st. „ 31st.
„ Batavia	„ Samarang	„	7e. 15e. 22st. „ 29st.
„ Samarang	„ Soerabaya	„	10e. 18e. 25st. „ 1st *August.*

Nadere informatien bij

(1011) **W. CORES DE VRIES.**

De **KANTOREN** van den Advokaat en Procureur Tadema en van den tijdelijk vervangend Notaris Hartevelt zijn verplaatst naar de chinesche kamp in de vroegere toko van Ho Ban Sing. (1027)

Personen bekend met onze koloniale aangelegenheden en bereid om tegen billijk honorarium daarover *leading artikelen* **aan een dagblad te leveren, of wel genegen om zich met de geheele redactie van dat blad te belasten en zich bij de zaak te interesseren, gelieven zich persoonlijk dan wel schriftelijk te wenden aan**

De uitgevers van den Oostpost,

(991) **LE ROY & CO.**

VERGADERING

van de leden van het Koninklijk instituut van ingenieurs,

afdeeling Oostelijk JAVA.

Op Dingsdag avond den 9den Julij,

Tegen 8 uur ten huize van den president.

Soerabaya, Namens het bestuur

2 *Julij* 1861. *De President,*

P. J. G. BEIJERINCK.

De Secretaris,

(1030) **SPENGLER.**

HENRY JAMES WOODBURRY,

vroeger deelhebber der heeren Woodburry & Page, heeft de eer het Soerabaijasche publiek mede te deelen dat hij voornemens is binnen weinige dagen een **photographisch atelier** in deze plaats te openen en PHOTOGRAPHISCHE AFBEELDINGEN op PAPIER, GLAS enz. zal verkrijgbaar stellen. (1039)

TE KOOP

plm. 600 tons Engelsche STEENKOLEN eerstdaags te *Anjer* om orders verwacht.

Adres,

(1035) **P. KERVEL & CO.**

MET TOESTEMMING VAN CIVIELE EN MILITAIRE AUTORITEITEN.

OP DE ALGEMEENE AANVRAAG VAN HET PUBLIEK VAN SOERABAYA ZAL

Het Italiaansch Genootschap,

Op Dingsdag den 9den Julij a. s.

EENE TWEEDE GROOTE VOORSTELLING GEVEN VAN:

DE VEROVERING VAN CORINTHE ONDER MAHOMET II.

Tooneelspel in 2 bedrijven, gemengd met zang en Tableau door den Heer BOREL.

Nieuwe costumes — Nieuwe décoratiën door den Heer SCOPPINI.

Het gezang zal geaccompagneerd worden door de Muzijk van het 6e *Bataillon Infanterie.*

PERSONEN.

Mahomet II	Zaffignani.
Cléomène, Hoofd der Grieken	Borel.
Neocles, Jonge Krijgsheld	Pieragnoli.
Adraste, Vertrouweling van Cléomène	Calabresini.
Omar, Generaal van Mahomet	Croci.
Palmyra, Dochter van Cléomène, verloofde van Neocles	Scoppini.
Grieksche en Turksche soldaten.	

PAUZE.

2de Gedeelte.

TABLEAUX VIVANTS, veranderd door verscheidene gymnastische oefeningen en bovennatuurlijke kracht, geheel nieuw naar de wijze der gebroeders Nicoletti van Rome.

BUITENGEWONE PLASTISCHE OEFENINGEN, vertoond door Pieragnoli.

GROOTE COLONNE VAN POMPEUS, vertoond door Zaffignani, Pieragnoli, Calabresini en Smit.

BUITENGEWONE PYRAMIDE VAN ACHT PERSONEN, ondersteund door den Hercule Zaffignani.

ANDERE BUITENGEWONE PYRAMIDE van Elf personen, ondersteund door Zaffignani en Tomali.

3de Gedeelte.

FARCE ET PANTOMIME.

CAUSERIES AU PARTERRE, OU FUNERAILLES ET DANSES.

Het schouwspel zal geeindigd worden door het vertoonen van een groot Tableau, en door het zingen van een Vaderlandsch lied door de Lanciers van den Generaal Garibaldi op de *Italiaansche Onafhankelijkheid*, geschreven door den Generaal zelven.

PRIJZEN DER PLAATSEN.

Heer of Dame	*f* 3.—
Kinderen onder de 10 jaren	„ 2.—
Onderofficieren	„ 1.½
Manschappen	„ 1.—

N. B. Plaatsen kunnen besproken worden in het Schouwburg-gebouw **op den 8sten en 9den Julij** van des voormiddags 7 uren tot 2 uren 's namiddags, tegen betaling van *f* 0,50. Ook zal aldaar te verkrijgen zijn eene vertaling in het Hollandsch van de verovering van Corinthe en van het Vaderlandsch lied van den generaal *Garribaldi*, ieder tegen betaling van *f* 0,25. (993)

Aanvang om acht uur precies.

Eene der schetsen van Thomas, welke hij *„de terugkomst van de processie"* noemt, is een meesterstuk in levendigheid en pantomime. Men zou zeggen, dat een elektrische stroom de menigte heeft doorloopen en zelfs de dienaren der kerk heeft getroffen, welke laatsten niettemin gewoon zijn aan deze soorten van ontroering: de kreupelen toonen van verre hunne krukken aan de heilige afbeelding, de lammen verheffen hunne stem, de blinden bezwijmen; allen zwaaijen hunne hoeden, in een van die Italiaansche geestvervoeringen, welke de wanhoop zoo nabij afschilderen, rukken zich zelfs eenigen de haren uit het hoofd. Maar net geheel individuële karakter der physionomien doet den schilder het ensemble van zijne compositie niet uit het oog verliezen.

Met eene treffende kunst, welke zich onder den natuurlijksten schijn weet te verbergen, verdeelt hij over de verschillende groepen het licht en weet hij eene schaduw te leggen, daar waar het eentoonige onvermijdelijk wordt. Nu eens is het eene illuminatie, een vreugdevuur of een nachtballon waarmede hij een krachtig effekt weet daartestellen, dan eens steken de figuren af tegen een met draperien behangen gebouw, — men weet dat op plegtige feestdagen de gebouwen en kerken in Rome behangen zijn met rijke tapijten op welke het eene of andere mirakel in afbeelding wordt voorgesteld: genezen armen of beenen, schadeloos gemaakte moordenaarswapenen, gouden of zilveren harten. Verscheidene artisten hebben zich schuldig gemaakt aan het plunderen dier schoone lithografien en schilderingen; de eenen zijn sterk gecontrasteerd, de anderen zijn helder gebleven en herinneren aan een door de zon beschenen landschap waarin men bijna geene schaduwen opmerkt. Thomas weet daarentegen met zijn potlood nu eens zekere voorwerpen te verwijderen, door bijvoorbeeld bouwvallen in het verschiet te doen verrijzen, dan weder om een rustig, stil effekt te verkrijgen.

Dat was nog de goede tijd voor de lithografie toen Charlet even getrouw onze zeden wist aftebeelden als Thomas dit van Rome deed, de tijd waarin Delacroix de droomen op het steen teruggaf welke hem door den Faust van Goethe werden ingegeven, de tijd waarin Carlo en Horace Vernet het leven van toen voor het nageslacht wisten te bewaren. Menschen en paarden wist de eene met eene photografische juistheid, de andere met die hem kenmerkende levendigheid, ligtheid en buigzaamheid terugtegeven; het was de tijd waarin Decamps, Gavarni, Gigoux en Raffet zich voorbereidden om de lithografie uittevoeren op de wijze zooals de oude meesters met het sterk water wisten omtegaan. Ja, de lithografie was eene soort van sterk water waardoor de gedachte van den meester meer zeker werd uitgedrukt, waardoor de wil van de vrije hand, de caprices en de bedoelingen van den geest in de fijnste trekken werden teruggegeven. Helaas! onze schilders hebben te gelijker tijd het sterk water en de lithografie laten varen, en in waarheid het is wel te bejammeren, want die snelle handgrepen om een tableau te maken, om een tooneel te geven, om een indruk van het oogenblik terugtegeven en om een effekt vooruit te kunnen voorzien behooren vooral aan de artisten van ons land. Allen werken niet met kleuren, dit kan niet anders; doch allen zijn zij meer of minder geestig, bekwaam en juist daardoor in staat om met een eenvoudig potlood veel van hunnen geest terugtegeven. De lithografie is om zoo te spreken, de prosa van de schilderkunst en hoevelen zijn er niet onder ons die zich het hoofd vermoeijen met rijmen en van welke men gevoegelijk kan zeggen: *„waarom schrijft hij niet in prosa!"* De losse schetsen van Thomas hebben iets geheel eigenaardigs boven zijne lithografien; zijne somtijds scherpe lijnen zijn altijd waar, zij geven die openheid welke eigen is aan het klimaat van Rome en aan hetwelk men zoo spoedig gewoon raakt wanneer men onder den Italiaanschen hemel vertoeft. Bij ons vermengt zich eene ligte damp met de trekken en breekt die af, zij tempert de levendigheid en matigt het wilde; in Venetie, in Amsterdam, in Engeland en overal waar de lucht met waterdampen bezwangerd is wordt dit het geval; in Rome daarentegen zijn de kleuren levendig en sterk, en de Romeinen houden daarvan; zij versieren zich gaarne met linten, welke zij aan den hoed of bij wijze van centuur dragen; de vrouwen dragen een wit lint op den feestdag van den heiligen Vincentius, een rood op die van Jezus, een hemelschblaauw op die der roemrijke maagd, een violetkleur op

IN COMMISSIE ONTVANGEN

PILULES
GOURMANDES-PURGATIVES
DE
CAUVIN.
Place de l'Arc de Triomphe, No. 10 *à Paris.*

Dit purgerend en zuiverend Plantenmiddel, geautoriseerd en populair in Europa sedert 1790, uithoofde van deszelfs gemakkelijk gebruik en algemeen erkende doelmatigheid in ongesteldheden van het bloed en de vochten, hardlijvigheid, slijm, gal, slechte spijsvertering, scheele hoofdpijn, verkoudheid, klierachtige aandoening, enz., enz., werd nog nimmer in Indie aangevoerd en is thans te bekomen à *f* 2.— per doos **à contant** bij

(1002) **DE STURLER & FAGNOTTI.**

IN COMMISSIE ONTVANGEN.

Een zeer prachtigen in Europa gezetten

BRILLANTEN ARMBAND

(1037) bij **F. KIEL.**

BIJ HAYE & VAN MARLE

PAS ONTVANGEN.

BESTE ENGELSCHE VIJLEN van alle dimensien, KOPEREN HENGSELS voor deuren, vensters, koffers, kisten kasten; KOPEREN HAKEN, KNIPPEN, RINGEN; IJZEREN en KOPEREN DEURSLOTEN van alle grootte, TIMMERMANS-GEREEDSCHAPPEN, SCHROEFSLEUTELS, DOMMEKRACHTEN, PIKPOTTEN.

voorts:

Puik puik PORTER BIER op heele en halve flesschen.
" " ENGELSCHE INDIA PALE-ALE.
" " HAANTJES- en VALKENBIER, enz. enz. enz. (1040)

PAS ONTVANGEN.

ZWARTE MOIRÉ ZIJDE
EN
ZWARTE ZIJDEN PARAPLUIES.

(1036) Bij **F. KIEL.**

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Voor ziekten eigenaardig aan warme Klimaten, onpasselijkheid der lever en algemeene verzwaktheid, zijn deze PILLEN een specifiek, en nergens meer gelukkig dan in dit eiland. Zij werken als een toovermiddel in gebrek aan spijsvertering duizeligheid, hoofdpijn, kwijning, gebrek aan eetlust, walgelijkheid en winderigheid, zijn de dezelve te gelijker tijd eene zachte purgatie en krachtige versterking. Dezelve reinigen het gansche ligchaamsgestel met wonderbare snelheid en gemak indien men dezelve inneemt overeenkomstig de gedrukte voorschriften. Niemand behoeft bevreesd te zijn zijnen eigenen of zijner vrienden Doctor te zijn wanneer hij deze PILLEN bezit. Somtijds is een geneesmiddel erger dan de ziekte, maar deze PILLEN, terwijl zij de kwaal genezen, kunnen niet feilen heilzaam te werken op het ligchaamgestel in 't algemeen.

Ad. *f* **1**,— *f* **3**,— en *f* **5**,— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(1032) **LE ROY & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

Met het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitermate doeltreffend ingerigt Nederlandsch Campagne schip

ALCOR,

kapitein **J. J. VAN OPPEN,**

wordt passage naar *Rotterdam* aangeboden.

Het schip is voorzien van eene badkamer, vaart een geexamineerd geneesheer en heeft eene melkgevende koe aan boord.

Het vertrek zal plaats hebben uiterlijk *ultimo Julij* van *Pasoeroean.*

Nadere inlichtingen te bekomen bij den gezagvoerder in het MARINE HOTEL of bij

De Agenten,

(1043) **FRASER EATON & CO.**

NEDERLANDSCH INDIË.

Soerabaya, den 5den Julij 1861.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Batavia*, kapitein G. A. Neije, van Bandjermassing: kapiteins van Ooijen, en de Coenens.

Aangekomen & Vertrokken Personen.

5 Julij.

(*Volgens opgave van de Policie.*)

Aangekomen.

W. M. Zincko, van Banjoewangie.

Vertrokken.

W. M. Zincko, naar Banjoewangie. J. C. de Ruijter de Wildt, naar Kedirie. C. Gill Jr., naar Pasoeroean. F. C. de Graaff, naar Madura. J. R. Reijnhart, naar Modjokerto. C. F. Meijer, naar Ngawie. C. F. Schrijver, naar Batavia. G. E. Stecher, naar Modjokerto en J. P. Stecher, naar Modjokerto.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 5 Mei. — Den 1sten Mei jl. heeft de Heer P. P. Burgerman, groothandelaar te dezer stede, eene economische bakkerij geopend. De Heer Burgerman heeft den prijs van het brood 5 en 6 centen lager gesteld dan het elders verkocht wordt. Men verzekert, dat de hoedanigheid van het brood niets te wenschen overlaat. Dagelijks beijvert zich eene groote menigte, om zich reeds vroegtijdig voor den winkel van den Heer Burgerman op de Langegracht te vereenigen ten einde zich van dat brood te voorzien, en zoo talrijk is de opkomst van het publiek, dat men dikwerf een uur moet wachten alvorens geholpen te worden. Het brood van de goedkoope bakkerij wordt niet aan huis gebragt; tot hiertoe zijn de vele ovens dier bakkerij niet toereikend om te voldoen aan de menigvuldige aanvragen van de personen, die in den winkel van den Heer Burgerman brood komen koopen. Deze onderneming is geheel afgescheiden van de oprigting eener Meel en Broodfabriek, die hier ter stede zal worden gevestigd en waarbij de Heer Mr. P. P. van Bosse, oud-minister van financien, aan het hoofd staat.

*OOSTERHOUT, 3 Mei. Als eene zeldzaam voorkomende zaak kan men melden, dat in de naburige gemeente Gilze een man woonachtig is, van wiens deze week 4 kinderen, twee zonen en twee dochters, in den echt getreden zijn.

SPOORWEGEN OP JAVA.

Meermalen werd dezer dagen ter sprake gebragt de wenschelijkheid dat spoorwegen op Java mogten worden aangelegd.

De vraag of die aanleg zou geschieden voor rekening van den staat, dan wel bij wege van concessie voor particuliere rekening, of die zou worden ondernomen bij enkele gedeelten of naar een vooraf te beramen zamenhangend ontwerp, heeft sints vele jaren een punt van beraadslaging uitgemaakt bij het Indische bestuur en bij het ministerie van kolonien.

Moge de nieuw opgetreden minister nu tot handelen overgaan.

Wij laten hier volgen eene aantooning, van hetgeen zoo al omtrent spoorweg-aanleg op Java officieel is verhandeld, sints den jare 1840.

1840, Aug 15. Nota van den directeur der genie, generaal van der Wijck.

1842, Mei 28. Rapporten, consideratien en adviezen, welke geleid hebben tot het Kon. besluit van die dagteekening gepubliceerd in de *Ned. Staats-Courant* van 6 Junij 1842.

1843. Consideratien en advies van den directeur der genie generaal van der Wijck, omtrent losse aanteekeningen van den hoofd-ingenieur Tromp.

1844, Mei 25. Rapport met daartoe betrekkelijke nota's van den luitenant adjudant Uhlenbeek, thans inspecteur en chef van den Waterstaat op Java, en van den luitenant der sapeurs van Dider.

1844, Aug. 20. Depeche van den gouverneur-generaal aan den minister van kolonien, omtrent het rapport van 25 Mei 1844.

1845, April 2. Depeche van den gouverneur generaal aan den minister van kolonien.

1845, Julij 24. Missive van den minister van kolonien, omtrent den geprojecteerden aanleg van een spoorweg met trekbeesten, in verband met welk project was genomen geworden het Kon. besluit van 6 Junij 1842.

1846, Febr. en Julij. Rapport der commissie van onderzoek door den gouverneur-generaal Rochussen benoemd in Febr. 1846, uitgebragt in Julij 1846.

1847, Jan. Depeche van den gouverneur-generaal Rochussen aan den minister J. C. Baud, van Junij 1846; idem van den minister J. C. Baud, aan den gouverneur-generaal Rochussen, van Oct. 1846; beiden verhandeld bij Ind. besluit van Jan. 1847.

1848, Dec. Rapport van den hoofd-ingenieur van het stoomwezen J. Bennett, in commissie benoemd in Maart 1848, met de des betreffende van den gouverneur-generaal uitgegane zeer uitvoerige ontwerpen tot aanleg van spoorwegen op Java, voor rekening van den staat.

1851, Consideratien en advies van den gouv.-generaal van Ned. Indie, ontradende den aanleg van spoorwegen op Java, bij wege van concessie, voor particuliere rekening.

1852, October 31. Rapport aan den koning en gewisselde stukken met betrekking tot de kon. besluit van dien datum, (*Ind. staatsbl.* 1853, N°. 4).

1856, November 15. Rapport aan den koning, met daartoe behoorende nota omtrent het aanleggen van spoorwegen op Java.

1858, Januarij 30. Nota van den directeur der burg. openbare werken te Batavia, Uhlenbeck, omtrent het verleenen van concessie tot den aanleg van eenen spoorweg van Batavia, over Tyicao, naar de vlakte van Bandong, tot Tyitalingka, met waarborg van 5 à 6 pCt. rente, over een kapitaal van 18 millioen guldens.

1858, September 7. Depeche van den gouv.-generaal Pahud aan den minister van kolonien.

1860, Junij 9. Rapport aan den koning en verdere gewisselde stukken met betrekking tot de aanstelling en zending der heeren Stieltjes en Dixon.

Uit deze lange reeks van stukken blijkt, dat van 1840—1860 er zeer veel officieel is geschreven omtrent het aanleggen van spoorwegen op Java, dat talrijke commissien benoemd en adviezen ingewonnen zijn. Tot het daarstellen van spoorwegen is het echter niet gekomen.

Nadat reeds onder dagteekening van den 15 Augustus 1840 een nota van den directeur der genie, den heer generaal van der Wijck, betrekkelijk spoorweg-aanleg op Java, bij het Indisch bestuur was ingekomen, waren er bij de aanvaarding van het bestuur door den minister van staat, gouverneur-generaal, den heer J. J. Rochussen, twee projecten voor spoorwegen op Java aanhangig.

Het *eerste* betrof eenen ijzeren spoorweg bestemd om te worden bereden met ijzeren wagens, getrokken door trekbeesten, tusschen Samarang, de Kadoe en de Vorstenlanden. De aanleg was bij koninklijk besluit van 28 Mei 1842 goedgevonden, met bijvoeging dat die weg zoude tot stand kunnen gebragt worden bij wege van *bijzondere* onderneming, onder *bescherming* en met *eenige hulp* van het gouvernement. Dit plan is in 1848, geheel opgegeven.

Het *andere* project gold een spoorweg tusschen Batavia en Buitenzorg. De heer Tromp, hoofd-ingenieur te Batavia, had er losse aanteekeningen over ingezonden bij het Indisch bestuur. De generaal van der Wijck had op die aanteekeningen geadviseerd. Dit advies was aan den hoofd-ingenieur Tromp medegedeeld, die daarop de zaak had laten rusten.

De minister van staat, gouverneur-generaal Rochussen bragt het plan voor een spoorweg tusschen Batavia en Buitenzorg op nieuw in behandeling, in Januarij 1846, weinige maanden na Zijne Excellentie's aanvaarding van het bestuur op Java. Eene commissie van onderzoek werd benoemd in Februarij 1848. IJzerhout werd besteld van de westkust van Borneo, Palembang en Riouw, in April 1846.

Terwijl er alzoo op Java sprake was van locaal-wegen, zonder stoomvermogen, werd hier te lande aanzoek gedaan om concessie, ten einde, bij wege van particuliere onderneming, over te gaan tot daarstelling van stoomspoorwegen op Java, aan te leggen naar een vooraf te beramen zamenhangend stelsel, te ontwerpen door eene gemengde commissie: twee ingenieurs door de Regering te benoemen en uit te zenden, twee aan te stellen door den concessionaris en een door den

---

den dag der smarten, een zwart lint op den feestdag der heilige en gelukkige bevalling.

Wanneer men het prachtige album van Thomas doorloopt treft ons vooral het voortdurende kontrast hetwelk er in de Pausselijke stad tusschen menschen en zaken bestaat. Het grootsche en het verschrikkelijke stuiten elk oogenblik tegen elkander. Op sommige punten ontwaart men eene minnelijke verdraagzaamheid, op anderen eene woeste gestrengheid; de meest zuivere ernst staat tegenover de ontbondenste zedelijkheid, en dat wel vereenigd in een persoon. De geestelijkheid is er te gelijker tijd liefdadig en hard, onderzoekend en stomp. De priester die met een klein kapje op het hoofd naar den schouwburg gaat vindt het zeer eenvoudig, dat een vleeschhouwer tot de galijen veroordeeld is, omdat hij op een Vrijdag vleesch heeft verkocht. Die groote dame, welke zich op den weg van eenen kardinaal werpt en zich bepaald gelukkig rekent dat zij hem de hand mag kussen, heeft misschien in het geheim te Marseille de werken van Voltaire besteld. Wie zou het gelooven? de doodvonnissen worden te Rome op den eersten dag van het karneval ten uitvoer gelegd. In den vroegen morgen wordt het schavot opgeslagen op dezelfde plaats waar men zich zal vermaken. Voor dat de veroordeelde ter dood wordt gebragt bindt men hem aan eenen paal, *cavaletto* genaamd, om te worden gegeeseld; dreigt de beul het slagtoffer dan neemt hij diens plaats in. (1)

Wanneer het regt voldaan is neemt het karneval een aanvang; de klok van het kapitool, die fameuse klok welke anders alleen bij het overlijden of bij de verkiezing van eene Paus wordt geluid, geeft daartoe het sein. Men kan zich geen juist denkbeeld vormen van de gekheden tot welke het Romeinsche volk zich alsdan laat verleiden. Onder het geluid eener alles overschreeuwende muzijk bewegt zich de volle menigte, onmenschelijke kreten uitgalmende en niet te begrijpen bokkensprongen makende.... Onderwijl ziet men een begrafenis-optogt aankomen, dikwijls gaat die de geheele *Corso* over en deelt de maskarade in twee deelen. Nu moet men weten hoe somber een lijkstoet in Rome er uitziet: de lijkbaar wordt geleid door boetelingen in alle kleuren, in de hand houden zij eene ontstoken waskaars; zij gelijken spoken die voortwandelende de vlam hunner ziel in de handen dragen.... Heeft de onstuimigheid van het karneval opgehouden dan gaan velen der gemaskerden nog dronken van vrolijkheid zich in eene duistere plaats of nog liever in de donkere kerken verbergen, om zich uit boetedoening het ligchaam met zweepslagen te kastijden. — Deze kontrasten zijn met zooveel waarheid en kracht teruggegeven in de schetsen van Thomas, dat het doorloopen van zijn album voor eene reis naar Rome kan gelden, om niet eens te spreken van de bekoorlijkheid welke er in moet zijn gelegen, wanneer zijne schetsen het geheugen van den uit Rome teruggekeerden reiziger te hulp komen.

Strijdig met de gewoonte werd het boek van Thomas voor hem eene bron van welvaart, meer nog dan de tableaux welke hij te Saint-Louis-S'Autin, te Saint-Roch en in de zaal van den staatsraad schilderde, ja nog meer dan zijne schoone „*processie van den heiligen Januarius*", welke tien jaren voor zijnen dood zooveel opgang maakte. De litografie was eene Fransche kunst welke den hoogsten trap had bereikt. Even als de zwarte gravures heeft ook de lithografie van af het eerste oogenblik hare meesterstukken opgeleverd, in hare kindsheid alleen was zij bevallig en Thomas was een van de drie of vier artisten die de kunst het beste begrepen.

...... Onderwijl wij ons echter hier in vrede bezig houden met de lithografien van Thomas vormt zich aan den horizont een storm die welligt het geheele aanzien van Rome zal veranderen en voor altijd het karakteristieke zal doen verdwijnen van die stad, welke men eeuwig noemt.

(*Trad*):

(CHARLES BLANC.)

(1) Het behoeft bijna niet te worden gezegd dat door den Franschen invloed in Rome de gruwelijkheden welke vroeger verbonden waren aan de ten uitvoerlegging van een doodvonnis veel zijn verminderd, hetgeen ook Thomas reeds in 1823 zou hebben kunnen bevestigen.

handel en de fabrikanten op Java (daartoe door het Indische Bestuur in commissie bijeen te roepen).

Dit aanzoek ging uit van den heer L. van Vliet, toen zeer onlangs uit Java verwijderd. De gouverneur-generaal Rochussen, wien daarvan kennis werd gegeven bij missive van den minister J. C. Baud aan dien Landvoogd, nam daaruit aanleiding om geheel de zaak der spoorwegen in nadere overweging te nemen.

De uitslag daarvan is vervat in eene depêche van den minister van Staat, gouverneur-generaal Rochussen aan den minister Baud, hierop neêrkomende: „Het aanleggen van spoorwegen op Java, namelijk van spoorwegen voor *goederen*, *niet* voor reizigers, is *noodig* en *mogelijk*; dit laatste zoowel wat het terrein als het benoodigde volk en geld aangaat.

„Die spoorwegen moeten *niet* door particuliere personen of ligchamen, maar door het gouvernement aangelegd *en* geëxploiteerd worden.

„Het gouvernement moet vooraf een zamenhangend stelsel voor de aan te leggen spoorwegen beramen.

„Inmiddels zou moeten aangelegd worden de geprojecteerde spoorweg tusschen Batavia en Buitenzorg."

De beschikking des Konings op deze voordragt geschiedde bij depêche van den minister Baud, van Oct. 1846, verhandeld bij Ind. besluit van Jan. 1847. Aan den heer L. van Vliet werd te kennen gegeven, dat door den Koning, na den gouv. gen. te hebben gehoord, is beslist, dat aan geene particulieren of maatschappijen concessien tot het aanleg gen van spoorwegen in Ned. Indie zullen worden gegeven.

Blijkens de depêche van den minister J. C. Baud aan den gouv.-gen. Rochussen, „wenschte het opperbestuur niet in het algemeen te beslissen, dat het aanleggen van spoorwegen op Java nuttig en *noodig* is, maar zich te bepalen tot de beoordeeling van *elken* weg, waarvan de aanleg zal worden voorgedragen. Dit behoefde echter niet uit te sluiten het beramen van een *zamenhangend stelsel* van spoorwegen. Het opperbestuur vereenigt zich met het gevoelen van den gouv.-gen., dat alle spoorwegen op Java *door de Regering* moeten worden aangelegd en beheerd. Voorts wordt bij die depêche als de meening van het opperbestuur te kennen gegeven, dat iedere beschikbaarstelling van aanzienlijke fondsen te ontraden is, die aan de vervulling van dringender behoefte zou in den weg staan, zoo als de voltooijing van drooge dokken en etablissementen voor de marine, de aanschaffing van het materieel voor de wapening der vestingen en dergelijken.

Dus geen aanleg van spoorwegen voor particuliere rekening, maar voor rekening van den Staat; geen aanleg voor rekening van den Staat, zoolang nog het daarstellen van andere openbare werken noodig is, zelfs geen locaal spoorweg zonder stoomvermogen; dus jaren lang verschuiven; maar inmiddels commissien benoemen, om spoorwegen op het papier te maken!

Na het ontvangen van deze depêche werd door den minister van staat, gouverneur-generaal Rochussen, in April 1847, last gegeven om de bestelling van hout voor den geprojecteerden spoorweg tusschen Batavia, en Buitenzorg, buiten gevolg te laten.

Het rapport der commissie, met het onderzoek omtrent het nut en de noodzakelijkheid van dezen spoorweg belast, welk stuk gedagteekend is Julij 1846, en ook de ten uitvoerlegging van het project behandelt, was intusschen in advies gehouden en bleef zulks tot heden, schoon bij missive van Mei 1848 dit project andermaal is aanbevolen geworden.

In Maart 1848 werd uitvoering gegeven aan den wenk van den minister Baud, vervat in de depêche van Oct. 1846. Aan den hoofd-ingenieur van het stoomwezen op Java, den heer J. Bennett, werd opgedragen een zamenhangend stelsel van spoorwegen te ontwerpen.

Dit onderzoek zou worden aangevangen in December 1848 of in Januarij 1847. De minister van staat, gouverneur-generaal Rochussen, uitte bij deze gelegenheid het gevoelen, „dat de aan te leggen wegen moesten ingerigt worden voor het vervoer van producten zonder groote snelheid, en voor het vervoer van troepen met redelijke snelheid, en de volgende rigting zouden moeten hebben: „Van Batavia zuidelijk langs Buitenzorg, tusschen de Salak en de Gedeh door, in de vlakte van Soekapoera. Van daar oostelijk door de vlakte van Bandong, tot men aan het gebergte van Limbangan stuit; dan oostelijk nabij de rivier Tjikandor, tot nabij Tjilatjap, door Zuid-Banjoemaas, bij Gombong door de bergketen van Karang-Bollang naar Poerworedjo, van daar het zuiderstrand naderende in Djocjokarta, langs de hoofdstad van dien naam, en Klatten naar Soerakarta. Van hier zou de Solo-rivier moeten worden gevolgd tot Ngawie en van Ngawie Z. O. naar de Kedirie rivier, als wanneer men zich in het vloedgebied van Soerabaija zou bevinden. Een spoorweg van Soerakarta langs Ngawie tot Soerabaya zou echter, naar het gevoelen van den minister van staat, gouverneur-generaal, welligt nimmer noodig zijn, als de Solorivier voor de vaart te verbeteren ware." Omtrent dit punt werd dan ook nog een afzonderlijk onderzoek aan den hoofd-ingenieur Bennett opgedragen, die daarop met eene door hem gebouwde stoomprauw de rivier van Soerabaya naar Soerakarta op en afvoer. Zijne bevinding was, dat de bedoelde verbetering uitvoerbaar zoude zijn.

In 1850 werd door den heer L. van Vliet, teruggekomen op zijn aanzoek om concessie van 1846. Te vergeefs! De staat zou op Java spoorwegen aanleggen: dus luidde de beschikking van den minister Pahud op dat vernieuwde aanzoek.

Echter een groot jaar later, den 31sten Oct. 1852, werd door dien minister aan Z. M. den Koning een besluit voorgedragen waarvan art. 1 luidt: „Aan Nederlanders in Nederland of in Ned. Indie gevestigd, en die ten genoegen van onzen gouv. generaal van N. Indie, bewijzen daartoe de middelen te bezitten, *kan concessie worden verleend tot den aanleg van spoorwegen op Java*."

Wat tot het voordragen van dit besluit moge hebben bewogen wordt hier in het midden gelaten. Enkel zij aangevoerd, dat meerg noemd koninklijk besluit geene vruchten heeft kunnen dragen, omdat de regering zich naauw opsloot binnen dezelfs zeer engen letterlijken inhoud.

Telkens, wanneer het onderwerp der daarstelling van spoorwegen op Java bij den minister van kolonien ter sprake werd gebragt, was het resultaat van het onderhoud: „Wendt u tot den gouv. generaal, onder overlegging van kaarten, begrootingen en het bewijs dat het noodige kapitaal voorhanden is; — alvorens door den gouv. generaal concessie is verleend, worden hier te lande niet goedgekeurd eenige ontwerp-statuten, waarbij spoorweg-aanleg op Java betrokken is; — hebben gegadigden voor eene concessie er niet uit eigene beurs de kosten voor over om degelijke ontwerpen te doen opmaken en in kaart brengen, dan moeten zij hun verlangen maar opgeven; — in geen geval moet op eenige rentewaarborg gerekend worden," enz.

Het is echter onbetwistbaar *a.* dat niemand genegen kan zijn tijd en geld te wijden aan eene onderneming, waarvan de eerste uitgaven hoogst aanzienlijk zijn, ligt eenige honderd duizend gulden bedragen zullen; tenzij er althans zooveel eenstemmigheid omtrent de hoofdbepalingen van concessie tot stand ware gebragt, dat zich redelijkerwijze laat verwachten dat de concessie op aannemelijke voorwaarden zal worden verworven; *b.* dat het kapitaal om spoorwegen aan te leggen op Java niet voorhanden is, en dat buiten eenigen rente-waarborg over de eerste jaren der onderneming, ook als eenige zekerheid gevende voor blijvende welwillendheid van het Indische bestuur, geen kapitaal voor den aanleg van spoorwegen op Java, in Nederland is bijeen te brengen; *c.* dat omtrent de hoofdbepalingen eener concessie, vooral omtrent die van financielen aard, wel zoo zeer hier te lande, waar de geldmarkt is, tot eenstemmigheid kan gekomen worden, als op Java althans dat hieromtrent hier te lande gereedelijk overeenstemming met de Regering ware voor te bereiden; *d.* dat het staatsbelang niet verbiedt ontwerp-statuten goed te keuren, ten einde bij wege van naamlooze vennootschap kapitaal mogt kunnen worden bijeengebragt, om het terrein te doen opnemen, ontwerpen in kaart te doen brengen, begrootingen en berekeningen op te doen maken, enz.

Derhalve ware het voorzeker even rationeel als strookende met het belang van het algemeen geweest, wanneer de Regering hier te lande zich had bereid verklaard: 1°. Omtrent het verleenen van *voorloopige* concessie in onderhandeling te treden en die te verleenen; 2°. ontwerp-statuten goed te keuren, ten einde mogten kunnen worden gedekt de aanvankelijke kosten, die aan het verwerven van definitieve concessie noodwendig moeten voorafgaan; een en ander behoudens nader overleg tusschen den gouv.-generaal en den voorloopigen concessionaris, zoowel wat betreft het verleenen der difinitieve concessie, als der goedkeuring van de definitieve acte van naamlooze vennootschap.

Deze eenvoudige, maar doeltreffende weg om tot het daarstellen van spoorwegen op Java te leiden, werd niet door de Regering ingeslagen, Waarom niet? ook dit zij hier in het midden gelaten. Het gevolg was, dat er niets tot stand kwam, dat het bleef bij Javasche spoorwegen *op het papier*.

Inmiddels had de heer Pahud den ministerielen zetel verwisseld met het gouverneur-generaalschap. In zijne plaats kwam aan het hoofd van het dep. van kolonien, de heer Mijer, die later vervangen werd door den minister van staat, oud gouv.-generaal van Ned. Indie, den heer Rochussen.

De heer Rochussen vatte, als minister, weder het denkbeeld op, dat hij als gouv.-generaal had voorgestaan. Geene stoom-spoorwegen, maar ijzeren wegen, om bereden te worden met ijzeren wagens, getrokken door buffels. Geen aanleg voor particuliere rekening, bij wege van concessie, maar aanleg voor rekening van den staat. Eene commissie werd benoemd, bestaande uit de heeren Stieltjes en Dixon, om te onderzoeken, welke verbeteringen behooren te worden daargesteld in de vervoer-middelen op Java; of deze zullen gedreven worden door stoomvermogen, dan wel door trekkracht van Buffels, ossen of paarden; of dit moet ondernomen worden voor rekening van den staat, dan wel, bij wege van concessie, voor particuliere rekening.

De benoeming en uitzending van de heeren Stieltjes en Dixon geschiedde in Junij 1860, nadat door een minister van staat, minister van kolonien last was gegeven aan den gouverneur-generaal, om afwijzend te beschikken op een aanzoek van den oud-vice-president van den raad van Indie, den heer Jhr. J. C. Reynst c. s., onder dagteekening van 23 April 1858 ingediend (*), om concessie tot den aanleg van 800—1000 Eng. mijlen spoorweg, over de geheele lengte van Java, met zijtakken, onder rente-waarborg van 5 pCt. over een kapitaal van een honderd vijf en twintig millioen guldens.

De inhoud van het aanzoek van den oud-vice president van den raad van Indie, den heer Reynst c. s., strookt in vele opzigten met hetgeen jaren lang schriftelijk en mondeling officieus was over en weder geschreven en over en weder gesproken, met betrekking tot de aanzoeken om concessie van den heer L. van Vliet, in 1846 en in 1850; met dat onderscheid echter, dat volgens de aanzoeken, door laatstgenoemden ingediend, zal worden geopereerd met een maatschappelijk kapitaal van slechts 10 à 12 millioen guldens, zoodat derhalve de gevraagde rente-waarborg slechts zal behoeven verleend te worden over *tienmaal kleiner* kapitaal dan dat van de combinatie Reynst. De heer van Vliet schijnt echter niet betrokken te zijn geweest bij het aanzoek van den heer Mr. Reynst c. s.; althans wordt zijn naam er niet in genoemd.

Wat zal de nieuw opgetreden minister van kolonien doen? Zal deze voort blijven gaan op den weg sints ongeveer twintig jaren officieel betreden en afwachten wat de heeren Stieltjes en Dixon zullen rapporteren, ter aanbeveling van den aanleg van *stoom*-spoorwegen, boven spoorwegen *te berijden met trekbeesten*; ter aanbeveling van aanleg en exploitatie voor *particuliere* rekening, boven aanleg en exploitatie voor rekening *van den Staat*; ter aanbeveling van aanleg van een zamenhangend geheel van spoorweg banen, door eene enkele krachtig zamen gestelde directie, boven aanleg van een of meer dadelijk veel voordeel belovende lijnen, door afzonderlijke elkander welligt in den weg tredende directien? Of zal de heer Loudon terstond handen aan het werk slaan, en hen, die meermalen aanzoek deden om, onder redelijke voorwaarden, voor particuliere rekening op Java een *zamenhangend geheel van Stoomspoorweg*-banen daar te stellen en te exploiteren, uitnoodigen, zich onderling te verstaan, ten einde met hem te onderhandelen omtrent de voorwaarden waarop concessie zal worden verleend, en statuten zullen worden goedgekeurd voor eene op te rigten naamlooze maatschappij om de uitvoering der concessie te verzekeren?

De tijd zal het leeren; gewis toch zal dezer dagen daartoe zijn aanzoek gedaan bij de regering. Dat het vraagstuk geheel en al rijp is voor *dadelijke* oplossing, behoeft wel geen betoog meer voor hem, die deze lange aantooning van hetgeen er over is verhandeld, aandachtig heeft gelezen. Onbegrijpelijk zou het zijn, dat de regering thans nog in besluiteloosheid zou blijven afwachten, het indienen der rapporten van de laatstgenoemde commissie; hoe zij zou kunnen verantwoorden de daarover weder nutteloos en werkeloos verstrijkende tijd, en de teleurstellingen die bij den handel, bij de industrielen en allen die bij Java's welvaart belang hebben, noodwendig moeten ontstaan, door het nog langer verschuiven dezer zoo hoogst gewigtige en *eindelijke afdoening* vereischende koloniale aangelegenheid.

Voorwaar, lang genoeg, zoo niet al reeds veel te lang, is er gedelibereerd en geconsidereerd, gecommitteerd en geadviseerd. Immers, met al dat zenden van geschreven stukken over en weer is niets gewonnen dan het treurige bewustzijn, dat, in onze eeuw van verbazend snellen vooruitgang, een kostbare tijd van nagenoeg het *vierde eener eeuw* nutteloos is verspild en doelloos is verloren gegaan! Mogt toch weldra het bewustzijn eindelijk ontwaken, dat het oogenblik daar is, dat de knoop, die het langdurige vraagstuk der spoorwegen op Java omstrikt, met eene cordate hand moet worden doorgehakt, en dat de tijd van noodeloos en *dood geschrijf* moet plaats maken voor vruchtaanbrengend zamenwerken en *levengeven handelen!*

X.

(*Amst. Handelsblad.*)

(*) In 1858 was ook nog afwijzend beschikt op een aanzoek door de O.-I. maatschappij van administratie en lijfrente voor den aanleg van eenen ijzeren spoorweg, met wagens door paarden te trekken, van Batavia naar Buitenzorg „om reden, dat zoodanig trekspoor niet aan de verwachting zou beantwoorden;" terwijl een aanzoek van de heeren Maclaine Watson en C°. qq. door die heeren werd ingetrokken.

Een verzoek om te onderhandelen omtrent den aanleg van een spoorweg tusschen Pasoeroean en Malang, werd van de hand gewezen omdat de onderteekenaar geen Nederlander was; een ander verzoek daartoe, omdat een der aanvragers in 's lands dienst was!

CORRESPONDENTIE.

Eenige rijtuighouders van *Baliwertie* en *Blaoeran* wenschen de bevoegde autoriteiten bij dezen attent te maken op den hoogst gebrekkigen toestand van den weg die naar de stad leidt, welke de assen hunner bendies met totalen ondergang bedreigt.

STADSAPOTHEEK
TE
Soerabaija.
PAS ONTVANGEN.
KIJKGLAZEN voor vacuumpannen.
(1044)

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Julij 5	Ned. Ind.	St. Batavia.	Neije.	120	Bandjerm.	8 Julij.	geen	Soerabaija.	W. Cores de Vries.
„ —	„ „	Adenan.	Abdul Kadir.	107	Koetei.	26 Mei.	„	„	Gezagvoerder.
„ —	„ „	Fatal Kair.	Njo Soebie.	100	Riouw.	11 Junij.	„	„	„

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Sicilie.	Schol.	Macasser.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Maasstroom.	Mellema.	Nederland.	„ „ „ „ „ „
„	Prins Hendrik.	J. Verloop.	„	B. van Leeuwen & Co.
„	Rhijnvis Feith.	Lammerts.	Onbepaald.	Fraser Eaton & Co.
„	Celebes.	Reuvekamp Gille.	„	„ „ „ „
„	Alcor.	Oppen.	Nederland.	„ „ „ „
Engelsche	Launceston.	Haijes.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Scotch Lassie.	Kennedy.	„	Hill Broekman & Co.
„	Cito of Glasgow.	J. Cannaughan.	Singapore	„ „ „ „
„	Spartan.	Griffin.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Galilei.	T. C. H. Kock.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
„	Stad-Zierikzee.	Klein.	Rotterdam.	B. Kopersmit & Co.
„	Eensgezindheid.	de Waal.	Nederland.	„ „ „ „
„	Staatsraad van der Hoeven.	J. Heijmeriks.	Rotterdam.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
„	Waalstroom.	Millink.	Nederland.	E. Ten Brinck & Co.
„	Stad Assen.	Haverbult.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Hendrika.	Pompe.	„	„ „ „
„	Ulysses.	Mollinger.	„	„ „ „
„	Helen Louisa.	M. J. Meijer.	Grissee.	Adam & Co.
„	Batavier.	Pheiffer.	Amsterdam.	Mc Lennan & Co.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol ƒ 16.— Nominaal.
KOFFIJ per picol 36.—
WISSELKOERS 99 % @ pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 7den Julij 1861.
's Morgens te half negen ure.
Ds. MOUNIER.
Doopsbediening.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 7den Julij 1861.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorsien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.